

Kommunal målsetting for elgforvaltningen i Ullensaker kommune

Kommunens mulighet for aktiv medvirkning i forvaltningen ligger i hovedsak i å utarbeide kommunal målsetting. I henhold til § 14 i hjorteviltforskriften, skal en bestandsplan ta hensyn til offentlig målsetting, og kommunen kan sette dette som en betingelse for å godkjenne en fremlagt bestandsplan.

Målsettinger

Ullensaker kommune benytter 6 parametre i sitt arbeid for å nå målsettingene i den kommunale forvaltningen som gjøres gjeldende fra og med 2009.

1. Bestandsmål. (antall dyr og sammensetning)
2. Mål for uttak. (prosentvis fordeling av årlig uttak)
3. Redusere viltpåkjørsler.
4. Redusere skade på skog og innmark.
5. Hensyn til biologisk mangfold og beitegrunnlag.
6. Interkommunalt samarbeid.

1. Bestandsmål

Bakgrunn

I Ullensaker varierer topografi og beitegrunnlag en del. Søndre del av kommunen er preget av jordbruk på leirgrunn, med grøntstruktur knyttet til bekker og ravineområder. Holtmarka og området mot Nes er en del av et større grøntområde. Rambydalen har viktige grøntområder mot Jessheim og Algarheimsveien som stadig blir mindre på grunn av utbygging. Nord for Algarheimsveien er det sammenhengende grøntområder til Nordkisa og Mogreina. Vest for E 6 finnes tradisjonelle vinterbeiter for Romerikselgen, om enn noe redusert som følge av nybygging av infrastruktur og andre aktiviteter. Det kan antas at dette område vil bli ytterligere utbygd i tiden fremover. I Nordkisa, mot Nes og Eidsvoll, er det områder som tradisjonelt har vært gode leveområder for elgen.

Kommunen ønsker at bestanden til enhver tid holdes under terrengets bæreevne.

Elgbestanden på Romerike har vært for stor i forhold til beitegrunnlaget. Det har skjedd store endringer i arealbruken, med etableringen av storflyplass, tilhørende infrastruktur, boligbygging og næringsutvikling som har ført til at det er mindre beiteområder i dag, enn for bare noen få år tilbake, og det er spesielt vinterbeiteområdene som er blitt redusert eller gjort vanskelig tilgjengelig. Viltpåkjørsler har vært og er et stort problem i Ullensaker. Avskytingen har vært høy med formål å redusere bestanden. Elgen i Ullensaker antas å tilhøre flere ulike bestander. En regional bestand som har leveområde fra Ullensaker til Romeriksåsen, Lunner og Hadeland, en bestand som har leveområde fra Ullensaker til Sørumså, en bestand fra Ullensaker mot øst til Nes og mot nord til Eidsvoll, samt en del stedegen elg.

Det er p.t. tre elgvald i kommunen, Ullensaker grunneierlag, Nordkisa grunneierlag og Rakne jaktlag. Det er et sterkt ønske fra de statlige myndigheter og fra kommunen at disse slår seg sammen slik at vi får ett vald for hele Ullensaker. Dette vil lette forvaltningsplanene når man sikter mot regionalt samarbeide over kommunegrensene, og vi vil kunne få en bestandsplan for hele kommunen.

I det senere er det felt (grovt regnet) ca 100 dyr i kommunen årlig. Om dette fellingstallet vil vedvare, avhenger av svært mange faktorer berørt ovenfor. Målet må være at vi ivaretar de signalene vi mottar, og tilrettelegger elgforvaltningen til beste for de jaktberettigede, grunneierne og myndighetene. Bestanden i deler av Øvre Romerike Elgregion er i de senere årene redusert med ca 50 % og man ser nå at beitegrunnlaget tar seg opp. Et mål for Ullensaker bør være å følge utviklingen i Øre.

Minsteareal

Siden 2001 har minstearealet for elg vært 2000 daa i Ullensaker, men ved fellingstildelinger de senere år er 50%-regelen mye brukt. Dette er en praksis vi ønsker å endre. En måte å endre minstearealet, noe som vil bli vurdert løpende, etter hvert som faktaopplysninger foreligger om elgbestandens sannsynlige størrelse foreligger.

En økning av eksisterende antall elgvald i kommunen vil ikke bli tolerert som resultat av en eventuell minstearealsenkning.

Tellende areal

Ifølge hjorteviltforskriftens § 8 er skogareal og myr under skoggrensa tellende areal, og det er dette Ullensaker kommune legger til grunn når valdenes areal fastsettes. Tellende areal fremkommer ved at de tre valdene gir opplysninger om størrelse på de forskjellige eiendommene med disponibel jaktrett innenfor sine valdgrenser. For Nordkisa grunneierlags vedkommende har de jaktrettigheter for gnr 37/3 og deler av Jødalsmåsan som ligger i Nes.

Det er bare eiendommer eller deler av eiendommene som ligger innenfor valdene som er tellende. Dersom oppgitte arealopplysninger fra valdene blir godkjent av kommunen, blir disse benyttet inntil sikre digitale markedsdata foreligger.

2. Mål for uttak

Målene for årlig uttak i kommunen er for tiden satt til maksimalt 20% voksne hunndyr, maksimalt 20% voksne hanndyr, og minimum 60% kalv og ungdyr.

Kommunen er i likhet med regionen for øvrig i en fase hvor bestanden reduseres. Bestanden må komme ned på et bærekraftig nivå før en jevn årlig avskyting tilsvarende tilveksten kan skje. Det viktige er å opprettholde en tilnærmet riktig kjønnsbalanse i elgstammen, sett opp mot det biologiske mangfoldet. Store og kraftige kalveførende kyr bør i utgangspunktet spares, men tas ut når det er nødvendig å redusere bestanden. Vi ønsker at forholdet mellom

antall eldre ku og eldre okse bør ligge mellom 2 og 1,5. Tallene som kommunen har vedtatt i sin målsetting vil kunne endres ved vesentlige endringer i bestandsstørrelsen.

Ifølge § 37 i forskrift om *utøvelse av jakt og fangst* har kommunen som forvaltningsorgan en generell plikt til å påse at viltlovens bestemmelser og regler gitt i medhold av loven blir overholdt. Det vil derfor bli etablert kontroll av felt vilt etter retningslinjer og godkjenning fra kommunen.

3. Redusere viltpåkjørsler

Viltpåkjørsler er en vesentlig belastning både for samfunnet og den enkelte, og er en utfordring for Ullensaker med mange veier og jernbanelinjer. Mye er gjort for å hindre vilt i å komme inn på de største vegene, med det er fremdeles et problem på mindre veier. Det er et mål å redusere elgpåkjørslene med 30 % i de nærmeste 3 årene.

Forebyggende arbeid ved rydding av frisisikter langs riksveger og fylkesveger prioriteres. Samtidig må store ferdselsårer gjerdes inn, og det er viktig å få faunapasasjene til å fungere for å unngå barrierevirkning.

Vi ønsker et nærmere samarbeid mellom vegvesenet og grunneiere med hensyn til rydding av veiaksler og kantsoner. Oversikt over årlige trafikkdrepte dyr innen det enkelte valdområde kan innhentes fra viltnemnda.

Mottak av fallvilt på kvoten like før og under jakt, følger retningslinjene i forskriftene. Eventuelt nedklassifisering av fallvilt må skje ved mottak

4. Redusere skader på skog og innmark

Bestanden av elg bør holdes på et nivå som er akseptabelt med henblikk på beiteskader i skog, jordbruk og hager. Kommunen skal holde seg orientert om beiteutviklingen i skogen. Dette ved at kommunen blant annet bidrar med ressurser ved eventuelle beitetakseringer. Rask innmelding og registrering av elgskader kan bidra til reduksjon av skadeomfanget, både på innmark og utmark.

5. Hensyn til biologisk mangfold og beitegrunnlag

Viltnemnda gjør årlig en vurdering av elgstammens utvikling i kommunen, og tillegger dette stor betydning ved utarbeidelse av kommunal forskrift til nytt minsteareal og avskytingsavtale innen det enkelte vald. Ved for stor elgstamme vil det biologiske mangfoldet lett reduseres og slaktevektene synke. Tilbakerapportering av fellingsresultater, innlevering av "Sett elg-skjemaer" og slaktevekter for hvert jaktfelt er viktige arbeidsredskaper for å kunne vurdere utviklingen av elgbestanden, og derved kunne sikre et biologisk mangfold innen kommunen.

Skjemaene skal sendes kommunen seinest 10 dager etter siste jaktdag.

6. Interkommunalt samarbeid

Viltet kjenner ingen grenser, og vi vil i vår målsetting tilkjenne behovet for en forvaltning som i tilstrekkelig grad tar hensyn til føringer for forvaltning som er gitt i våre nabokommuner. Det er enighet om at et fortsatt interkommunalt samarbeid innen hjorteviltforvaltningene er nødvendig og sikrer en god kommunal forvaltning. Ullensaker kommune er positiv til et samarbeid med en elgregion som er på trappen øst for oss.

Virkemidler

Ullensaker kommune benytter 3 virkemidler i sitt arbeid for å nå målsettingene i den kommunale forvaltningen som gjøres gjeldende fra og med 2009.

1. Krav til minsteareal for planområder.
2. Sikkerhet ved jakt. (herunder krav til jaktleder)
3. Beskrivelse av vesentlig avvik.

1. Krav til minsteareal for planområder

Det er fra myndighetene side gitt klare signaler om at det er svært ønskelig at vi etablerer større planområder enn de vi har i dag. Det er interkommunal enighet om at oppsplitting i svært små planområder vanskeliggjør en målrettet forvaltning. Forskning anslår et naturlig oppvekstområde for elg fra 20 000 til 50 000 daa. I enkelte områder noe mindre. Ullensaker kommune vil ha som langsiktig mål i sin forvaltning at minstepørrelsen på elgvald med bestandsplan i kommunen bør være over 50 000 daa. Kommunegrenser skal ikke være til hinder for valddanning og forvaltningen må gjerne ses sammen med områder i nabokommunen der topografi og ellers naturlig samarbeidsforhold ligger til rette for dette, Jfr. § 12 *Forvaltning av hjortevilt og bever*. Det vil derfor være i strid med kommunens målsetting å forvalte elgstammen etter en bestandsplan i vald som er mindre enn 50 000 da, selv om dette formelt ikke er nevnt i forskriften. Det anmodes på det sterkeste om å etablere samarbeide med sikte på å etablere større vald. Aller helst til ett elgvald for hele kommunen. Vi vil da få en mer rasjonell forvaltning.

2. Sikkerhet ved jakt

Hjorteviltforskriften forlanger ikke lenger egen jaktleder i forbindelse med elgjakta, men dette er en innarbeidet ordning i alle jaktlag i Ullensaker. Det er en viktig del av kommunens målsetting at jakt utøves på en sikker måte og at risikoen for uhell er så liten som mulig. Det vil neppe vekke motstand at ordningen med jaktleder fortsetter, og viltneimnda vil av sikkerhetshensyn oppfordre jaktlagene til å bruke jaktleder under jakta. Det er derfor gode muligheter for å få dette inn i enkelte planer.

3. Grensene for "vesentlig avvik fra bestandsplan med plan for årlig avskyting"

Det er aldri vesentlig avvik at det skytes yngre dyr enn det som er vedtatt i bestandsplanen og planen for årlig avskyting. Avviket kan da rettes opp senere i planperioden.

Planområdene kan årlig, og etter egen vurdering, overskride vedtatt plan for årlig avskyting med inntil 20% av antallet i vedtatt plan for årlig avskyting. Avviket skal rettes opp i løpet av planperioden.

Det skal anses som vesentlig avvik i et planområde dersom det et år skytes mer enn 25% ut over antall tildelte eldre kuer og okser i planen for årlig avskyting. Avviket skal rettes opp i løpet av planperioden.

Planområdet skal ha anledning til å overføre inntil 20% av ubenyttet kvote fra ett år til det neste i planperioden. Ved periodens slutt faller ubenyttet kvote bort.

Kommunen kan nedklassifisere eldre dyr når det er klart at dette er mindreverdig i forhold til gjennomsnittsvekten for aldersklassen. Eldre dyr defineres som mindreverdige når det veier mindre enn gjennomsnittsvekten + 10% for 1 ½ åringer. Valdet kan nedklassifisere fallvilt som tas på fellingskvoten, men rapporteringen til kommunen må likevel være i henhold til faktiske forhold.

Hvert dyr som er nedklassifisert skal kontrollveies og godkjennes av viltnemnda, eller den viltnemnda utpeker, innen 3 dager etter at dyret er skutt.